

DR. DANIEL-ȘTEFAN PARASCHIV
DR. RAMONA-GABRIELA PARASCHIV
DR. GAVRIL PARASCHIV

DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC

DR. DANIEL-ȘTEFAN PARASCHIV
DR. RAMONA-GABRIELA PARASCHIV
DR. GAVRIL PARASCHIV

DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC

Copyright © 2014, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul
scris al **Editurii Pro Universitaria**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PARASCHIV, DANIEL ȘTEFAN

Drept internațional public / dr. Daniel-Ștefan
Paraschiv, dr. Ramona-Gabriela Paraschiv, dr. Gavril
Paraschiv. - București : Pro Universitaria, 2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-26-0025-9

I. Paraschiv, Ramona Gabriela

II. Paraschiv, Gavril

341.1/.8

PREFAȚĂ

Prezentul curs de Drept internațional public conceput și elaborat de dr. Daniel-Ștefan Paraschiv, dr. Ramona-Gabriela Paraschiv și dr. Gavril Paraschiv, constituie o lucrare sintetică a vastelor cunoștințe specifice acestei discipline juridice, care figurează în programele de studii ale facultăților de drept din întreaga lume.

Cursul este foarte bine conceput, structurat în 13 capitole (cu puncte și subpuncte), sistematizat, surprinzând aspectele de bază ale materiei respective, absolut necesare inițierii studenților în acest domeniu deosebit de complex, menit a deschide noi orizonturi studenților.

Autorii – iubitori împătimiți ai profesiei lor și cercetători foarte implicați în materie – pornesc de la noțiunile de bază în domeniu și aplecându-se cu multă dăruire și pricepere asupra acestora arată: ce înseamnă dreptul internațional public, care este obiectul de studiu al acestuia, ce particularități are în raport cu alte ramuri de drept, cum a apărut și cum a evoluat acest drept, care sunt izvoarele lui, dar și subiectele sale, după care trec la problema elementelor necesare pentru a constitui un stat, în continuare ocupându-se de protecția internațională a drepturilor omului, de teritoriul de stat, de regimul juridic al mărilor și oceanelor, ca și de cel al spațiului aerian și cosmic, de ceea ce constituie legăturile juridice dintre stat mai exact – tratatele internaționale.

În mod firesc, de interes deosebit și importanță majoră sunt considerate în cadrul lucrării și problemele referitoare la soluționarea pașnică a neînțelegerilor (diferendelor) internaționale, cele privind răspunderea internațională a statelor, a persoanelor fizice și altor entități, în cazul în care au contravenit normelor de drept internațional, precum și sancțiunile la care se recurge pentru a restabili normele încălcate și a despăgubi eventuale victime, precum și pentru menținerea păcii și securității internaționale la nivel regional și mondial.

Ținem să subliniem că exactitatea și actualitatea informațiilor, conținutul ideilor, deseori incitante, stilul clar de redactare și logica frazelor captivează atenția auditorului și permit înțelegerea cu ușurință, de către cititori, a noțiunilor supuse analizei, care sunt de natură să ofere o documentare de ansamblu destinatarilor acestei *lucrări*, asupra principalelor instituții și mecanisme ale dreptului internațional public.

Astfel, cursul prezintă cu claritate conceptele, principiile și regulile de bază ale acestei ramuri de drept, cât și modul de creare și de punere în aplicare a cadrului juridic și mecanismelor în care se pot realiza relațiile internaționale între state, cât și/sau între alte subiecte de drept internațional public.

În concluzie, apreciez că lucrarea relevă o bună calitate și utilitate, din rândurile ei răzbătând parcă un suflu nou de gândire, adresat în primul rând studenților, cărora le oferă cunoștințele strict necesare, pentru inițierea cu ușurință, în domeniul științei dreptului internațional public, o disciplină care constituie – așa cum s-a afirmat la primul Congres de Drept Internațional organizat de ONU în 1995 la New York – limba comună a tuturor statelor și popoarelor.

***Prof. univ. dr., Dr.H.C.
DUMITRA POPESCU
Cercetător de onoare în cadrul
Institutului de Cercetări Juridice
„Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române***

CAPITOLUL 1

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

1. Definiția și obiectul dreptului internațional public

1.1. Definiția dreptului internațional public

Sintagma „drept internațional”¹ a apărut în epoca modernă, fiind folosită pentru prima oară de filosoful și juristul englez Jeremy Bentham într-o lucrare publicată în 1789².

Dreptul internațional public cuprinde totalitatea normelor juridice, create de către state pe baza acordului de voință, exprimat în forme juridice specifice, pentru a reglementa relațiile dintre ele privind pacea, securitatea și cooperarea internațională, norme a căror aplicare este realizată prin respectarea de bună voie, iar în caz de necesitate prin sancțiunea individuală sau colectivă a statelor³.

Procesul de constituire și de aplicare a normelor dreptului internațional public în cadrul comunității internaționale contribuie la fundamentarea și consolidarea *ordinii juridice internaționale*.

Aceasta are la bază normele fundamentale pentru comunitatea internațională, în ansamblul său, de la care statele nu pot, prin acordul dintre ele, să deroge, sub sancțiunea nulității, precum și normele internaționale stabilite pe cale cutumiară sau convențională.

După cum orice drept reprezintă o reflectare a nevoii de ordine în cadrul societății care i-a dat naștere, tot astfel și dreptul internațional public constituie acel ansamblu de norme juridice care guvernează funcționalitatea societății internaționale⁴.

În condițiile actuale, de globalizare, dreptul internațional public are un rol tot mai important în menținerea păcii și securității

---

¹ În secolul XVII autori ca Grotius, Puffendorf și Vattel au folosit expresia “jus gentium” (dreptul ginților, dreptul popoarelor).

² Dumitra Popescu, *Drept internațional public*, Editura Universității Titu Maiorescu, București, 2005, p. 11.

³ Pierre-Marie Dupuy, *Droit international public*, 7e édition, Dalloz, Paris, 2004, p. 1.

⁴ Raluca Miga-Beșteliu, *Drept internațional public. Introducere în dreptul internațional public*, ediția a III-a, Editura All Beck, București, 2003, p. 2.

internaționale, în dezvoltarea cooperării politice, economice sau de altă natură, între state, ca și în acțiunile de orientare și modelare a politicilor externe ale statelor.

Dreptul internațional influențează și direcționează *politica externă* a statelor prin acțiunea normelor și principiilor sale, care trebuie respectate. Politica externă recurge la instrumentele dreptului internațional, *inter alia* (tratate, organizații, instanțe internaționale ș.a.) pentru realizarea obiectivelor sale și se reflectă în tratatele pe care statele le încheie, în negocierile și propunerile din cadrul organizațiilor internaționale, în pozițiile privind gestionarea și rezolvarea conflictelor internaționale, în acțiunile de menținere a păcii și securității internaționale etc.

În literatura juridică de specialitate, s-au formulat mai multe definiții pentru dreptul internațional public, care este, în general, considerat ca reprezentând totalitatea normelor juridice – exprimate în tratate și alte izvoare de drept – create de state (și celelalte subiecte de drept internațional), pe baza acordului de voință, în vederea reglementării relațiilor dintre ele, norme a căror aducere la îndeplinire este asigurată prin respectarea lor de bunăvoie, iar în caz de necesitate prin măsuri de constrângere aplicate de către state în mod individual sau colectiv, ori prin intermediul organizațiilor internaționale.

1.2. Obiectul dreptului internațional public

Expresia „drept internațional public” semnifică faptul că obiectul reglementării îl constituie relațiile internaționale (interstatale și/sau între alte subiecte de drept internațional), spre deosebire de relațiile din interiorul unui stat, care formează obiectul dreptului intern⁵.

Dreptul internațional public este dreptul aplicabil societății internaționale⁶.

Totalitatea statelor, precum și celelalte entități participante la raporturile ce iau naștere pe plan internațional (organizațiile

---

⁵ Dumitra Popescu, Felicia Maxim, *Drept internațional public*, Editura Renaissance, București, 2010, p. 13.

⁶ Nguyen Quoc Dinh, Alain Pellet, Patrick Dailier, *Droit international public*, Librairie générale de droit et de jurisprudence, 3e édition, Paris, 1987, p. 490.

internaționale interguvernamentale, mișcările popoarelor care luptă pentru eliberare, Vaticanul), formează *societatea* sau *comunitatea internațională*.

Societatea internațională contemporană este rezultatul unui proces de integrare progresivă și de lărgire neîntreruptă a cadrelor politice, factori care îi conferă o unitate dinamică, coperniciană⁷.

Gama foarte vastă și diversificată a relațiilor dintre state, ca purtătoare de suveranitate, reflectă numeroasele contacte ale acestora în domeniile politice, economice, culturale etc. Relațiile internaționale cuprind, însă, și numeroase raporturi între persoane fizice și juridice aparținând diferitelor state, între instituții și organizații ale statelor, precum și între organizații internaționale interguvernamentale sau neguvernamentale.

De altfel, nicio categorie de raporturi sociale nu poate exista în afara unui sistem de norme, care să guverneze relațiile dintre entitățile care participă la acestea.

Diferit de dreptul intern, care reglementează raporturile sociale în cadrul statelor respective, obiectul dreptului internațional este alcătuit din relațiile internaționale, în cadrul cărora raporturile dintre state reprezintă domeniul cel mai cuprinzător.

Relațiile internaționale nu formează însă, în totalitatea lor, obiectul de reglementare al dreptului internațional public, ele fiind deosebit de variate: politice, economice, juridice, culturale etc.

Dreptul internațional are drept obiect de reglementare acele relații juridice internaționale în cadrul cărora statele acționează ca purtătoare de suveranitate, fiind subiecte egale din punct de vedere juridic.

În practica recentă a relațiilor economice internaționale se angajează uneori raporturi juridice contractuale între un stat, pe de o parte, și un subiect de drept intern din alt stat, pe de altă parte⁸. Ele intervin între un anumit stat și mari societăți transnaționale, în calitate de persoane juridice de drept intern, înscrise de regulă în alte state, pentru a reglementa condițiile de exploatare a unor resurse naturale ori a prestării unor largi sectoare de servicii.

---

⁷ Leontin-Jean Constantinescu, *Tratat de drept comparat. Introducere în dreptul comparat*, vol. I, Editura All, București, 1997, p. 34.

⁸ În literatura juridică aceste raporturi sunt denumite „*state-contracts*”.

Aspectele legate de natura juridică și dreptul aplicabil unor asemenea acte juridice au făcut obiectul a numeroase dezbateri doctrinare și litigii internaționale. Plasarea lor fie în sfera dreptului internațional public, fie a unor ramuri de drept intern, a condus la elaborarea unor teze referitoare la existența, în zilele noastre, a unei ramuri de drept având o natură „hibridă”: *dreptul transnațional*⁹.

2. Trăsăturile caracteristice ale dreptului internațional public

Datorită modalităților de formare, aplicare și control al executării – generate de poziția specifică a subiecților din ordinea juridică internațională – dreptul internațional public prezintă unele *particularități* care îl deosebesc fundamental de orice altă ramură de drept.

a) Dreptul internațional public este un *drept de coordonare*, normele sale căpătând forță juridică prin consensul statelor cât și al altor subiecte de drept internațional care le adoptă.

În societatea internațională nu există un organism legislativ, suprastatal, competent să elaboreze și să adopte reglementări internaționale, așa cum se întâmplă în dreptul intern al statelor, care este considerat un drept de subordonare, întrucât normele sale adoptate de autoritatea legislativă sunt obligatorii pe întreg teritoriul statului, pentru persoanele fizice și juridice.

Statele sunt cele care creează majoritatea normelor juridice internaționale, prin acordul lor de voință, exprimat în mod liber în conținutul tratatelor ori prin formarea cutumelor, și tot ele sunt destinatare ale acestor norme, acceptând să își adapteze comportamentul în cadrul relațiilor externe, la imperativele cuprinse în normele dreptului internațional public¹⁰.

Deseori, procesele de elaborare a normelor de drept internațional se realizează de către state în cadrul unor organizații și conferințe internaționale, convocate în acest scop, însă activitatea

---

⁹ Raluca Miga-Beșteliu, *Drept internațional public*, vol. I, Editura All Beck, București, 2005, pp. 2, 3.

¹⁰ Dumitra Popescu, [2], p. 15.